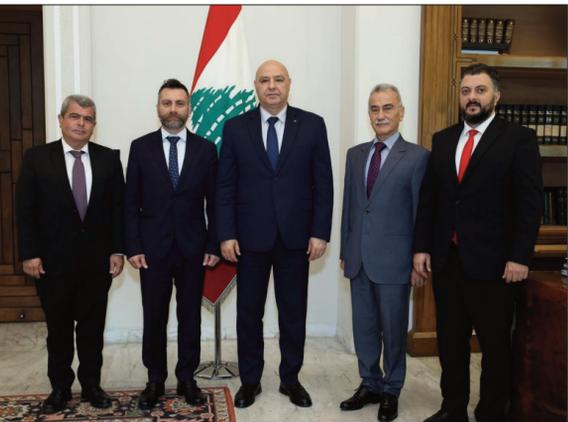

ԵՐՏՈՂԱՆ ԱՐՑԱԽԻ ՄԵԶ

Թուրքիոյ նախագահ Ռեժեպ Թայյիպ Էրտողան ուղղուեցաւ բռնագրաւեալ Արցախի մայրաքաղաք, ուր կը մասնակցի Տնտեսական համագործակցութեան կազմակերպութեան զագաթաժողովին: Թրքական պատուիրակութեան մաս կը կազմեն նաեւ արտաքին գործերու, ընկերային քաղաքականութեան, փոխադրութեան ու ենթակառոյցներու եւ առեւտուրի նախարարները:

ՄԴՇԿ ԿԸ ԶՕՐԱԿԾԻ ԱՌԻՆԻ ԲԱՐԵԿԱՐԳՈՒՄՆԵՐՈՒՆ

Սոցիալ Դեմոկրատ Յնչակեան Կուսակցութեան Լիբանանի շրջանի Վարիչ մարմինը ներկայացնող պատուիրակութիւն մը, գլխաւորութեամբ ատենապետ ընկ. Վանիկ Տազետեանի, Յինգզաբքի, 3 Յուլիս 2025-ին, այցելեց Պապատայի նախագահական պալատ, ուր տեսակցեցաւ հանրապետութեան նախագահ ժողէՖ Աունի հետ: Մտերմիկ մթնոլորտի մէջ ընթացած տեսակցութեան ընթացքին Աուն եւ ՄԴԿ-ի

պատուիրակութիւնը խորհրդակցեցան լիբանանեան ու տարածաշրջանային նորագոյն իրադարձութիւններուն շուրջ: Յատուկ անդրադարձ եղաւ երկրի ներքին քաղաքական ու ապահովական զարգացումներուն, ինչպէս նաեւ Աունի գլխաւորած կառավարութեան ծրագրերուն, մասնաւորաբար կեդրոնանալով լիբանանցիներու ընկերատնտեսական խնդիրներուն լուծումին միտող նախագիծերուն վրայ: Ժողովականները արծարծեցին Լիբանանի հարաւային շրջաններուն մէջ տիրող վիճակը եւ շեշտեցին կայունութիւնը ամրապնդելու եւ իսրայէլեան շարունակական ոտնձգութիւններուն վերջ դնելու կարեւորութիւնը: Խօսելով կառավարութեան աշխատանքին մասին, ՄԴԿ Վարիչ մարմինի ընկերները իրենց զօրակցութիւնը յայտնեցին նախագահին ու կառավարութեան կոչ ուղղելով իրականացնելու արմատական բարեկարգումներ, որոնք դրական ազդեցութիւն պիտի ունենան քաղաքացիներու կենցաղին վրայ: Տեսակցութեան ընթացքին քննարկուեցան լիբանանահայութիւնը հետաքրքրող շարք մը հարցեր, ինչպէս նաեւ տարածաշրջանային զարգացումներն ու Լիբանանի վրայ անոնց ազդեցութիւնը: Յնչակեան պատուիրակութիւնը պատրաստակամութիւն յայտնեց աջակցելու նախագահին եւ իր նպատակը բերելու անոր նախագծած ծրագրերու գործարկութեան:

ԱՌԻՆ. «ՄԻԱՍՆՈՒԹԵԱՄԲ ՀԱՏԵԼ ԱՅՍ ՓՈՒԼԸ»

Հանրապետութեան նախագահ ժողէՖ Աուն Պապատայի պալատին մէջ ընդունեց վարչապետ Նաուաֆ Սալամը, որուն հետ քննարկեց երկրին քաղաքական ու ապահովական նորագոյն զարգացումները: Աուն շեշտեց, թէ իր նախագահութեան տարիներուն որեւէ խմբաւորում պիտի չհամոզուի, այլ

անհրաժեշտ է համագործակցական եւ միասնական ոգիով յաղթահարել մարտահրաւերներով լեցուն այս փուլը: Աուն նշեց, թէ հաղորդակցութեան մէջ է իր սուրիացի պաշտօնակից Ահմատ Շարաայի հետ՝ երկու երկիրներուն վերաբերող հարցերը լուծելու համար: «Լիբանանի մէջ կարելի չէ իրար չեղարկել», յիշեցուց Աուն: Նախապէս Պապատայ այցելած էր նաեւ Ազգային ազատ հոսանքի նախագահ Ժըպրան Պասիլ: Ան պալատէն լրագրողներուն յայտնեց, որ «երբ ապօրինի գէնը կը յանձնուի պետութեան, բանակը կը պաշտպանէ բոլորը», շեշտելով սուրիացիներու անյապաղ տունդարձին անհրաժեշտութիւնը:

Նախագահը երկէ այցելեց Արդարադատութեան պալատ, ուրկէ դատաւորներուն կոչ ուղղեց վճռելու արդարօրէն եւ հիմնուելով օրէնքներուն վրայ: «Մեղաւոր չիսմարեք անմեղ մը եւ անմեղ չիշնակեք մեղաւորները», ըսաւ նախագահ Աուն:

ՀԱՐՈՒԱԾ ԽԱՆՏԻ ՄԵԶ

Իսրայէլեան բռնարարները անգամ մը եւս մօտեցան մայրաքաղաքին, երբ նախանցեալ օր անօդաչու սարքեր հսկաւտի մայրուղիին վրայ թիրախաւորեցին ինքնաշարժ մը: Առողջապահութեան նախարարութեան արտակարգ գործողութիւններու կեդրոնը յայտարարեց, թէ հարուածին հետեւանքով մահացած է մարդ մը, վիրաւորուած՝ երեք ուրիշներ:

ՀԱՅ-ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՈՒՉՄԱՎԱՐԱԿԱՆ ՅԱՐԱԲԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԶԱՐԳԱՅՆԵԼՈՒ ՄՊԱՍՈՒՄՈՎ

Միացեալ Նահանգներու անկախութեան տօնին առթիւ, Հայաստանի Հանրապետութեան նախագահ Վահագն Խաչատուրեան շնորհաւորագիր յղեց իր ամերիկացի պաշտօնակից Տոնըլտ Թրամփին, որուն մէջ պատրաստակամութիւն յայտնեց աւելի զարգացնելու հայ-ամերիկեան յարաբերութիւնները՝ ներառելով համագործակցութեան նոր ոլորտներ, յատուկ կարեւորութիւն տալով ռազմավարական գործընկերութեան ծեսաչափին: «Բարձր կը գնահատենք Միացեալ Նահանգներու շարունակական աջակցութիւնը Հայաստանի ժողովրդավարական բարեփոխումներուն եւ տարածաշրջանին կայունութիւնը եւ անվտանգութիւնը պահպանելու ջանքերուն», նշուեցաւ նախագահին ուղերձին մէջ:

Վարչապետ Նիկոլ Փաշինեան եւս շնորհաւորագիր յղեց ամերիկացի նախագահին, որուն մէջ բարձր գնահատեց աշխարհին մէջ հակամարտութիւններուն վերջ տալու Թրամփի տեսլականը:

ԱՆԻ ՄԱՅՐ ՏԱՃԱՐՆ ԱԼ ՄԶԿԻԹ

ԵՌԻՆԵՍՔՕ-ի համաշխարհային մշակութային ժառանգութեան ցանկին մաս կազմող Անի մայրաքաղաքի հնագիտական վայրին մէջ գտնուող հանրածանօթ Մայր տաճարը կը վերանորոգուի: Թրքական «Անատոլի» լրատու գործակալութիւնը

հաղորդեց, թէ վերանորոգումէն ետք տաճարը պիտի գործէ որպէս մզկիթ: Հաղորդումին մէջ, սակայն, ոչ մէկ նշում կայ տաճարին եւ ընդհանրապէս քաղաքին հակակամութեան մասին: Մայր տաճարը կը ներկայացուի որպէս Ֆեթիհ մզկիթ, աւելցնելով թէ ճարտարապետը Տրդատն է: Տրդատը այն ճարտարապետն է, որ վերանորոգած է Իսթանպուլի Այա Սոֆիա տաճարին գմբէթը, որուն համար ալ ան օրին Անիէն հրաւիրուած էր Պոլիս ու ապա վերադարձած Անի:

ԴԵՌ ԿԸ ՇՆՉԷ ՀԱԼԷՊԸ (4)

ՀԱԼԷՊԻ «ՊԱՐՏԷԶ»ՆԵՐԸ

ՆԱԶՕ ԸԵՐԵՃԵԱՆ

«Պարտէզ»ի մուտքին տարեց հայ պահակը սիրալիր կը բարեւէ՝ «մարհապա շապէպ, հրամմեցեք»: Խմիչքի ու «մեզէ»ներուն բոլոր հայկական մեղմ երաժշտութեան մեղեդիին հետ՝ մեր երկրորդ դիմաւորողը կ'ըլլայ: Նորեկներուն մուտքով, սեղաններուն շուրջ գտնուողներուն խօսակցութիւնը պահ մը կ'ընդհատուի: Ձմնող հայեացքներ, քովքնտի փսփոտքներ կը նշմարուին: Քանի մը երկվայրկեան եւ քաիքահն ու գրոյցները վերստին թափ կ'առնեն առաջուան ոգեւորութեամբ: Անխուսափելի է մուտքէն մինչեւ որոշուած սեղանը հասնիլ ու ծամօթի չիսնդիպիլ: Ու օդային բարեւներով ճանչուորները ջերմօրէն կը

«Վարդանանց» պարտէզ

բարեւեն, ճեփ-ճերմակ օդի գաւաթը վեր բարձրացնելով՝ «Այլ ռասի Ապու Գէօ, կամ Ապու Խաչօ, Ապու Ակր...: Ի դէպ, հետաքրքրական սովորութեամբ, Հալէպի մէջ ընդհանրապէս (եւ յատկապէս ոչ-հայ շրջանակներուն մէջ) տղամարդիկ կը ճանչցուին ոչ թէ իրենց անձնաթղթային անուններով, այլ՝ անդրանիկ գաւկիցի անունով՝ անոր սկիզբը միացնելով Ապու (հայր) բառը:

(Շարունակութիւնը տեսնել էջ 4)

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՆԵՐՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԻՐԱՎԻՃԱԿԻՆ ՎԵՐԱԲԵՐԵԱԼ

Սոցիալ Դեմոկրատ Յնչակեան Կուսակցութիւնը խոր մտահոգութեամբ կը հետեւի Հայաստանի Հանրապետութեան տարածքին մէջ տեղի ունեցող վերջին իրադարձութիւններուն ու ցնցող բացայայտումներուն: Քննչական մարմիններուն հրապարակած իրեղէն ապացոյցներն ու ծայնագրութիւնները կը փաստեն, որ կանխուած է բժախնդրօրէն մշակուած ահաբեկչական ծրագիր, որուն վերջնական նպատակը իշխանութեան բռնախուժումն էր:

Տակաւին տարի մը առաջ հրապարակած յայտարարութեամբ, մենք անընդունելի համարած էինք «Տաւուշը յանուն հայրենիքի» շարժումին մէջ Հայաստանեայց Առաքելական Եկեղեցւոյ ստանձնած առաջնորդող դերը, մտահոգութիւն յայտնելով, որ եկեղեցւոյ՝ քաղաքական գործընթացներուն ներքաշուիլը յոյ է լուրջ հետեւանքներով: Իսկ այսօր, ակամատես կը դառնանք աւելի ծանրակշիռ երեւոյթի, երբ, այլ անձնաւորութիւններու կողքին, շարք մը հոգեւորականներ եւս կը մեղադրուին ահաբեկչական գործողութիւններու կազմակերպումին մէջ: Համոզուած ենք, որ եթէ օրին Մայր Աթոռը ազդու միջոցներ ձեռք առնէր, մի գուցէ հնարաւոր կ'ըլլար խուսափիլ նման անբաղձալի իրավիճակէ:

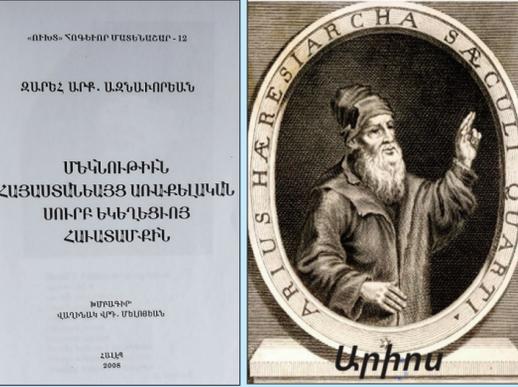
Մենք անգամ մը եւս կ'ուզենք շեշտել, որ հաւատարիմ ու զօրավիզ ենք Հայաստանի իւրաքանչիւր քաղաքացիի խօսքի, միտքի եւ հաւաքներու ազատութեան ու ժողովրդավարական հիմնարար իրաւունքներուն: Սակայն վերջին բացայայտումները բացարձակապէս չեն տեղաւորուիր այդ իրաւունքներու սահմաններուն մէջ ու եթէ յաջողուէր գործադրութեան դնել այդ դիւային ծրագիրը, ապա երկիրը կրնար յայտնուիլ խոր ճգնաժամի մէջ՝ համագոր 27 Հոկտեմբերի սպանդին:

Յնչակեան կուսակցութեան անունով խստիւ կը դատապարտենք բռնի իշխանափոխութեան ու առհասարակ բռնութեան իւրաքանչիւր արտայայտութիւն, հրապարակային կոչ, առաւել եւս՝ ծրագիր: Ժողովրդավար Հայաստանի իշխանութեան մէկ ճանապարհ կայ, միայն ազատ ու արդար ընտրութիւններու միջոցաւ: Իշխանութիւն թէ ընդդիմութիւն բոլորն ալ պարտաւոր են գործել այդ սկզբունքներուն հիման վրայ, հայրենիքը հեռու պահելու համար անհարկի ցնցումներէ:

ՍՊԿԿ Կեդրոնական Վարչութիւն
4 Յուլիս 2025

ՆԻԿԻՍԿԱՆ ՀԱՆԳԱՆԱԿ»-Ը ԵՒ ՀԱՅ ԵԿԵՂԵՑԻՆ

Նիկիոյ մէջ հաւաքուած երեք հարիւրէ աւելի քրիստոնէալ հայրապետներն ու աստուածաբանները, երկարատեւ քննարկումներէ, թեր ու դէմ կարծիքներէ եւ վերլուծումներէ ետք՝ իվերջոյ հասան եզրակացութեան մը: Այդ եզրակացութիւնը Արիոս երեցի տեսակէտին կտրուկ ժխտումն էր: Նիկիոյ ժողովը Արիոսն ու անոր հետեւորդները աղանդաւոր (հերետիկոս) հռչակեց, դատապարտեց ու մզկեց: Արիոս վտարուեցաւ եկեղեցին ու շուրջ տասը տարի ետք մահացաւ Կ. Պոլսոյ մէջ, յառաջացեալ տարիքին:

Եկեղեցին հարկ տեսաւ, այսպէս, ինքզինքն ու իր հաւատքը պաշտպանել սխալ կամ անճիշդ ուսուցումի մը դէմ, որ այս պարագային Քրիստոսի աստուածութեան ուրացումն էր:

(Շարունակութիւնը տեսնել էջ 2)

«ՄԱՍԻՍ» - ՄԵՐ ԱՆԿԻՒՄԷՆ

ԲԱՐՁՐԱՍՏԻՃԱՆ ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆՆԵՐ ԱՄԲԱՍՏԱՆԵԱԼԻ ԱԹՈՒԻՆ

Հայաստանի մեջ ընթացող քաղաքական գործընթացները ստացան նոր երանգ, երբ իրաւապահ մարմինները բացա- յայտեցին հեռուներ տանող ահաբեկչական ծրագիր մը, որուն մէջ զլխաւոր դերակատարութիւնը ստանձնած է Հայ Առա- քելական Եկեղեցւոյ բարձրաստիճան հոգեւորական, Տաւուշի թեմի առաջնորդ Բագրատ արքեպիսկոպոս Գալստանեանը: Անցեալ տարի ան փորձած էր հանրահաւաքներու ու բողոքի այլ գործողութիւններու միջոցաւ հասնիլ իշխանափոխութեան, ուր իրմէ առաջ ծախողած էին քաղաքական ուժերուն ու համախմբումները:

Վերջին օրերուն իրաւապահ մարմինները իրապարակեցին ծայնագրութիւններ, որոնց ընթացքին Գալստանեան կը խօսի սպանութիւններու, պայթումներու, պատժիչ խուճեր կազմե- լու, համացանցը փճացնելու, փողով երիտասարդներ հաւա- քագրելու, ոստիկանութիւնը կայանօժանար ընելու, վաճառատուներ ջարդելու եւ այլ հակաօրինական գործո- ղութիւններու մասին, որոնց միջոցաւ կը յուսայ, որ կը յաջողի տապալել վարչապետ Փաշինեանի իշխանութիւնը:

Ծանօթանալով իրապարակուած սահմնկեցուցիչ ծայնագ- րութիւններուն, զարմանք կը յառաջանայ թէ ինչպէս կարելի է հայ եկեղեցականի բերնէն լսել այս աստիճանի ատելութեան խօսքեր, երբ ինք կոչուած է ըլլալու քարոզիչը սիրոյ, համե- րաշխութեան ու խաղաղութեան:

Նոյնքան զարմանալի է Միքայէլ արք. Աջապահեանի պահուածքը, երբ ան առիթը չի փախցներ ռազմական յեղափոխութեան մասին կոչեր հնչեցնելու եւ նոյնիսկ կը մեղադրէ Ռուպէր Բոչարեանն ու Սերժ Սարգսեանը, որ բանա- կէն ու ոստիկանութենէն ներս չունին իրենց համախոհներ, որպէսզի նման ծրագիր հասցնեն իր լրումին:

Սոցիալ Դեմոկրատ Հնչակեան Կուսակցութիւնը օրին մախազգուշացուցած էր «սրբազան պայքար» անուան տակ տեղի ունեցող փողոցային շարժումին մէջ Հայ Առաքելական Եկեղեցւոյ ստանձնած դերակատարութեան ու անոր հետե- ւանքներուն մասին: Դժբախտաբար, սակայն, եկեղեցականի կողմէ առաջնորդող այդ շարժումը չարժանացաւ Մայր Աթոռի ազդու միջամտութեան եկեղեցին հեռու պահելու համար քաղաքական գործընթացներէն: Աւելին, Մայր Աթոռը կը շարունակէ պաշտպանել անպաշտպանելի ու կը մեղադրէ իշխանութիւնները՝ եկեղեցւոյ դէմ հալածանք սկսելու մէջ:

ԳՐԻԳՈՐ ԽՈՏԱՆԵԱՆ (ԱՄՆ)

Անոր միացած են նաեւ ընդդիմադիր ծանօթ շրջանակները, որոնց համար գերագոյն նպատակն է վերադարձ իրենց նախկին աթոռներուն:

Ժողովրդավարութիւնը, որուն հովանիին տակ կը գործէ Հայաստանի պետականութիւնը, ունի իր որոշ սահմանափա- կումները, երբ հարցը կը վերաբերի ներքին անդորրին ու քաղաքացիներու ապահովութեան: Դժբախտաբար ընդդիմու- քիւնը, շահագործելով ժողովրդավարութեան ընձեռած ազա- տութիւնները, այդ առիթը կ'օգտագործէ պետութեան հիմքերը խարխլելու համար:

Տարի մը ետք տեղի ունենալիք հերթական ընտրութիւն- ներու ընթացքին իւրաքանչիւր քաղաքացի առիթը պիտի ունե- նայ կողմնորոշուելու եւ իր ազատ կամքով ընտրելու իր իշխանութիւնը: Մինչ այդ, իրաւապահ օղակները կը կատարեն օրէնքով սահմանուած իրենց գործառնայթերը՝ երկիրը հեռու պահելու համար ներքին ցնցումներ:

Հայրենիքը շրջապատուած է արտաքին թշնամիներով, որոնք պատրաստ են օգտագործելու մեր ներքին պառակ- տումները, իրենց օրակարգերը պարտադրելու եւ այլեւայլ պայմանները ընդունելի դարձնելու երեսնի իշխանու- քիւններուն: Հայրենասիրութեան մասին անդադար ճառող- ներուն մօտ կը պակսի գիտակցութիւնը, որ երբ երկիրը կը դիմագրաւէ բազում մարտահրաւերներ, պէտք է բացառապէս գործել օրէնքի սահմաններուն մէջ ու փորձել համոզել հանրութիւնը, որ մօտալուտ ընտրութիւններուն չքուէարկեն գործող իշխանութիւններուն: Ոչ եկեղեցականութիւնը եւ ոչ ալ քաղաքական շրջանակները լիազօրուած են Հայաստանի ժողովուրդին կողմէ նման ապօրէն գործողութիւններով կամ ահաբեկչութեամբ լուծելու իշխանութեան հարցը:

Կը մտաբերեմ, որ այս նոր ու դատապարտելի բացայայտում- ներու լոյսին տակ Մայր Աթոռը, վերաքաղի ենթարկելով վերջին տարիներուն իր վարած քաղաքականութիւնը, դատեր կը քաղէ անցեալի իր սխալներէն:

Գալստանեաններն ու Աջապահեանները չեն ներկայացնե- ր ամբողջ հայ հոգեւորականութիւնը, որուն անդամներուն մեծ մասը հաւատարմօրէն կը կատարէ իր ծառայութիւնը՝ ի շահ իր հօտին ու ազգին:

ՊԱՀՈՒԱԾ ԲԱՌ 44

Table with 16 columns and 16 rows of numbers for puzzle 44.

- 4ԱՆԱՆՈՑ
4ԱՍԿԱԾ
4ԱՏԱՐ (2)
4ԱՐԵԼԻ
4ԱՐԾՐ
4ԵՂԱՐ
4ԿՈՑ
4ՈՎԿԻԹ
4ՏՐԻԾ
4ՐԱԿՈՑ
4ՐԱՆԻՑ

- 4ԱՅԱՆ
4ԱՅԱՆԱԳԵՂԶ
4ԱՅԱՆԱԿ
4ԱՐԿԱԾ
4ԱՐՊԵՏ
4ԵՐԱԾՈՒՄ
4ՏԱՆԳ

- ՓԱԿԱՐԱՆ
ՓԱՂԱՆՈՒՆ
ՓԱՆԱՔԻ
ՓԱՍՏ
ՓԱՍՏԱՐԱՆ
ՓԱՐԵԼԻ
ՓԱՓԱՔԵԼԻ

ՀԱՅՐԵՆԻ ՀԱՑԸ

Քրտինք քրտինք թափելով
Պապիկները հայրենի
Ցորենաշատ արտերէն
Ոսկի հասկեր տուն բերին...

Խնձոյթի օր էր կարծես...
Մամիկները երգելով,
Ճերմակ ալիւր աղալով
Ու խաչ տալով խմորին
Լաւաշ հացը թխեցին...

Պապիկները հոգատար
Հացը տարին երեսան
Որ բաշխուէր հաւասար
Որպէս նշխար սրբազան...

Ամբոխները փողոցի
Բզկտեցին հացը բայց,
Հաց չմնաց ոչ ոքի,
Պղծուեցաւ հաց ու խաչ...

Ես հեռուէն սփիւռքի
Աղի արցունք թափեցի:

ԹԱՂԷՆՍ ԵՍԱՅԵԱՆ
29 Յունիս 2025

ԽԱԶԲԱՌ 43

10x10 grid for puzzle 43 with some cells shaded.

ՀՈՐԻՋՈՆԱԿԱՆ

- 1) Ժագ Ս. Յակոբեանի երկերէն
2) Յայտնուիլ կամ ծնւանալ (հակ.)
3) Քէն - Ոչ դուրսը - «Ծ»ին տեղափոխուած դրացիները
4) Յատակ (հակ.) - Լեցուն - Արի, անվախ
5) Ջրուռի - Շրջ. անիւի գունդ
6) Շղթայէ հիւսք - Գետ մը թուրքոյ եւ Վրաստանի մէջ
7) Դաշտ - Ցուցական ածական - Սեկուսի, հեռու (հակ.)
8) Ձայնանիշ - Շրջ. կոկորդի գեղձ - Իերեյաջողոյ տառեր
9) Դեռ չամուսնացած (հակ.)
10) Թրանզիթ

ՈՒՂԱՅԱՅԵԱՑ

- 1) Խորաթափանց, արթնամիտ
2) Խոզի միս
3) Բուսր - Գաղթող թռչուն - Առարկայ
4. Փոխարժէք - Կէս կոպիտ - Շրջ. ռումբի տեսակ
5) Սողունն Տարօնցիի երկերէն՝ «...Lոյս» - Սոյո
6) Պարիկ, յաւերժահարս - Պատարագամատոյց
7) Ձենքի թիրախ - Անձայր՝ անուշ - Ետին դարձած՝ մէկը
8) Շաղկապ (հակ.) - Խոշոր ժայռ - Գրաբար՝ «0»
9) Շինուածք, յօրինուածք
10) Կործանում, խորտակում

ԽԱԶԲԱՌ ԹԻԻ 42-ԻՆ ՊԱՏԱՍԽԱՆԸ

10x10 grid for puzzle 42 with some cells shaded.

- ԱՆԴՈՂԱՆՔ
ԱՆԿԱՍԿԱԾ
ԱՆՅԱՐ
ԱՆԵՐԿԻԼ
ԱՆՔԵՆԵՆ
ԱՊԱԿԻ
ԱՐՄԱՏ
ԱՐՄԱՏԱԿԱՆ
ԱԲԱՆԴ
ԳԱՌԱԶԳԵՍՏ
ԳԱԻԻԹ
ԳԵՂԶ
ԳԼՈՒԽ
ԳՈՐՈՎ
ԳՈՒԹԱՆ
ԳՈՒՊԱՐ
ԳՈՒՍԱՆ
ԳՐՈՂ
ԴԱՍՏԱԿ
ԴԱՍՏԱԿԵՐՏ
ԴԱՍՏԱՃԱՂ
ԴԱՏԱՐԿ
ԴԵՂԶ
ԴԵՂԶԱՆԻԿ
ԴՐԱՍԱԳԼՈՒԽ
ԵԱՐԿԱԼ
ԵԿՔԱՆԻԿ
ԵՂԱՆԱԿ
ԵՆԹԱՄԱՅ
ԵՏԴԱՐԶ
ԵՐԱՆԳ
ԵՐԱՍԱՆ
ԶԱՆԳ
ԶԱՐՄԱՆՔ
ԶԳԵՍՏ
ԶՂԵԱՐ
ԶՆՆԵԼ
ԶՈՒՄԱԹ (2)
ԶՏԱՐԱՆ
ԾԱԾՈՒԿ
ԾԱՂԿԱՆՏ
ԾԱՂԿԱՔԱՂ
ԾԱՐԻՐ
ԾԻԱԾԱՆ
ԾԻԾԱՂ
ԾՂՐԻԹ
ԾՐԱԳԻՐ (2)

ԽԱՂԻՆ ՕՐԵՆՔԸ.
- Բառերը կրնան կարդացուիլ տարբեր ուղղութեամբ՝ հորիզոնական, ուղղահայեաց եւ շեղակի:
- Միեւնոյն տառը կրնայ գործածուիլ մէկէ աւելի բառերու մէջ:
- Դիւրութեան համար սկսիլ երկար բառերը գտնելով:
Պահուած բառը (6 տառով)՝ ԱՐՔԱՅԱԿԱՆ ԶԳԵՍՏ

ՊԱՀՈՒԱԾ ԲԱՌ ԹԻԻ 43-ԻՆ ՊԱՏԱՍԽԱՆԸ՝ ԶԿՆԿՈՒԼ

Պահուած բառին եւ խաչբառին պատասխանները տեսնել խաղերու յաջորդ թիւով

ԴԵՌ ԿԸ ՇՆՉԷ ՀԱԼԷՊԸ (4)

Հալվաի մէջ, երեկոյեան ժամերուն, աշխատանքն ետք «պարտէզ» երթալը գեղեցիկ աւանդութիւն մըն է, որ կը ծառայէ ոչ միայն իբր ճաշարան, այլ նաեւ ընտանեկան համգիստի ինքնատիպ ձեւ մը, ջերմ ու բացօթեայ մթնոլորտի մէջ: Ընտանիքներ՝ մեծով-պզտիկով, իրենց տան մէջ ընթերցու փոխարէն, կը հասնին հայկական «պարտէզ»ներէն մէկը, որոնք բոլորն ալ իրենց տուններէն ինքնաշարժով առաւելագոյնը տասը-տասնհինգ վայրկեան հեռավորութեան վրայ կը գտնուին:

«Ղալար այգեստան» պարտէզը

Յոյ կարելի է նաեւ կազմակերպել տարբեր միջոցառումներ տարեդարձներու, կնունքներու, խօսքկապի ուրախ հաւաքոյթներ, որոնք, ուրիշ ճաշարաններու կամ զբօսավայրերու հետ բաղդատած, բոլոր «գրպաններու»ն կը յարմարի: Օրինակ «Ղալար»ի մէջ ակամատես եղանք 2 առիթներու՝ կնունքի եւ խօսքկապի: Իսկ «Կրթասիրաց»ի մէջ նախակրթարանէն վկայականի եւ նշանուրի հիւրասիրութեանց:

Այս գեղեցիկ աւանդութեան ծննդեան թուականն գաղափար չունիմ, սակայն լաւ գիտեմ որ ունի տասնամեակներու պատմութիւն: Այսօր կը գործեն ճեմարանի՝ «Տիգրանեան», Կրթասիրացի, Հ.Մ.Ը.Մ.-ի, «Մխիթարեան»ի, «Վարդանանց»ի, «Ղալար այգեստան»ի, եւ «Վասպուրական»ի պարտէզները: Վերջին երկուքը շէնքերուն չորրորդ կամ հինգերորդ յարկին վրայ կը գտնուին, երբեմն «տանիք»ը անուանուով կը յիշուին:

«Տիգրանեան» պարտէզը

Այս պարտէզները անցեալէն մինչեւ օրս հայապահպանման դիտանկիւնէն կարելոր դեր կը կատարեն: Երկրաբան կարելոր, որքան դպրոցները, ակումբներն ու եկեղեցիքն: Ոչ ոք կը գիտակցի ասոր մասին: Անոնք միասնութեան եւ հաղորդակցութեան վայրեր եղած են՝ ուր ընկերային հայ շրջանակները թով-թովի կը մէկտեղուին, հոգ չէ թէ անոնք տարբեր սեղաններու շուրջ նստած ըլլան, սակայն անպայմանօրէն պիտի գտնուին ծանօթներ, որոնք իրար սեղան պիտի այցելեն եւ որպիսութեան վերջին լուրերը առնեն, ուր ընկերային կապերը կ'ամրապնդուին, տիկնիկներ՝ որոնք երկար ժամանակէ իրարու չ'էին հանդիպած՝ պիտի երկար՝ գրուցեն, գաղթող մէկ ազգակիցին մասին հարցնելով կամ քիչ մըն ալ... բանքասելով: Պատահական չէ, որ այս «պարտէզ»ները դարձած են հալվա-

Շարունակուած էջ 1-էն

հայութեան սրտաբաբախ կէտերը՝ տեղ մը, ուր կարելի է մոռնալ քաղաքին հոգերը, կրկին շնչել մտերմիկ մթնոլորտը եւ տեսնել... թէ ով՝ ուր հասած է, ով՝ որ ուղին ընտրած է:

Դժբախտաբար լիբանանահայերս այս յոյժ կարելոր աւանդոյթն զրկուած ենք: Մենք անբախտ ենք այս իմաստով: Բազմաթիւ միութիւններու եւ անոնց յարակից օղակներու ներկայութեան, չկայ գթ մէկ «պարտէզ»: Փորձեր եղած են կամ կ'ըլլան, սակայն Հալվաի աւանդական շարունակական հետեւողականութիւնը եւ ոգին չգոյացաւ այստեղ:

Վստահ չեմ, թէ ուրիշ ո՞ր գաղթօճակին մէջ հայերը ունին «պարտէզ»ի այս գեղեցիկ աւանդոյթը: Լսած են Պաղտատի, Գահիրէի, Աղեքսանդրիոյ մասին, սակայն արդեօ՞ք տակաւին կը շարունակուի այդ սովորութիւնը, գաղափար չունիմ:

Կրթասիրացի պարտէզը

Ինծի համար մեծ ուրախութիւն էր Հալվաի մէջ վայելել այդ մթնոլորտը, որոնք անցեալի անվերադարձ յուշեր կ'արթնցնէին: Խոր հրծուանք մը կ'ապրէի տեսնելով հայերը հոն մէկտեղուած, մամիկներ, պէտերներ, գործի մարդիկ, կիներ եւ նամանաւանդ երեխաներ, որոնք բջիջայինէն ձերբազատուած կարելիութիւն ունէին ազատ խաղալու, զննակով վազվզելու եւ իրենց «էնէրժի»ն դատարկելու:

Չեմաքրթրական երեւոյթ էր հայկական պարտէզներուն մէջ տեսնել ոչ-հայ ընտանիքներ, «բարձր» դասակարգի պատկանող: Այս երեւոյթը բազմակողմանի նշանակութիւն ունի հայ համայնքին համար: Սա կը նշանակէ յատկապէս, որ ոչ-քրիստոնեայ զանգուածը ինչքա՞ն մեծ համարուն եւ վստահութիւն ունի հայերու վրայ, որքա՞ն խոր են անոնց սերն ու համակրանքը հայ գաղութին հանդէպ: Ուրեմն անոնք բարձր կը գնահատեն նաեւ հայկական պիտրժելի բազմազան ճաշատեսակները, այնքան մը, որ «կ'անտեսեն» նաեւ դրացի սեղաններուն վրայի ոգելից խմիչքի շիշերուն գոյութիւնը: Բնականաբար ոչ-քրիստոնեայ շրջանակներու ներկայութիւնը հայկական միջավայրին մէջ նախանցեալ տասնամեակներուն համեմատ բաւական անելցած է, սակայն «պարտէզ»ի այս ներկայութիւնը բազմանշանակ քաջալերական իմաստ ունի թիւով նօսրացած Հալվաի գաղութին համար:

Շատ-շատեր Հալվաէն մեկնեցան անվերադարձ: Տակաւին շնչող քաղաքէն հեռացան աշխատող ձեռքեր, մտաւոր գրիչներ, ուսուցանող շունչեր, ղեկավարող միտքեր: Թերեւս ընկերային եւ ապահովական լաւ պայմաններու մէջ են անոնք: Իրենց ապրած երկիրներուն մէջ (հայրենիքն ալ նկատի ունիմ) անոնք հաւանաբար կը գտնեն ամեն ինչ՝ բացի մէկ բանէ: Վստահ եմ, որ անոնց մեծամասնութիւնը, տարեց թէ պատանի, կին թէ տղամարդ անհուն կարօտով կը փնտռեն Հալվաի մտերմիկ օրերը եւ յատկապէս Հալվաի «պարտէզ»ները:

ՊԱՏՄՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ ԱՅՍՈՐ

5 Յուլիս 2025: Տարուան 186-րդ օրն է: 2025-ի աւարտին կը մնայ 179 օր:

Ղեկներ-տօներ

1995 - Հայաստան – Սահմանադրութեան օր, պետական տօն՝ նուիրուած ՀՀ Սահմանադրութեան ընդունման յիշատակին:

1954 — Էլվիս Փրեսլիի առաջին ծայնագրութիւնը, «That's All Right» երգով բացուեցաւ նոր՝ ռոք-ըն-ռոլի ժամանակաշրջանը:

1962 — Ալճերիոյ անկախութիւնը, երկար ու ծանր պայքարէ ետք Ալճերիան վերջապէս անկախութիւն ձեռք բերաւ Ֆրանսայէն:

1996 — Տօլլի ֆինն-տորսքեց եղատեսակի էգ ոչխար, ծնած է Ետինպուրիկ մօտակայքը՝ 1996 թուականին: Ան դարձաւ առաջին կաթնասունը, որ յաջողութեամբ կրկնօրինակուեցաւ չափահաս բջիջէ՝ գիտական մեծ յեղափոխութիւն մը ազդարարելով կենսաբանական ոլորտին մէջ: Տօլլի ծնունդը ներկայացուեցաւ 1997-ի Փետրուարին:

1811 — Վեճուելայի անկախութիւնը Սպանիայէն, Վեճուելան դարձաւ առաջին սպանախօս անեքիկեան երկիրը, որ հռչակեց անկախութիւնը:

1950 — Իսրայէլի «Վերադարձի մասին» օրէնքը, Քնեսետը ընդունեց «Վերադարձի մասին» օրէնքը, ըստ որուն իւրաքանչիւր իրեայ աշխարհի որեւէ կէտէն կրնար ներգաղթել Իսրայէլ եւ քաղաքացիութիւն ստանալ:

Ծնունդներ

1813 — Գեորգ Դ. Կոստանդնուպոլսեցի (1813 – 1882) ծնած է եկեղեցական աստիճաններով բարձրացած է Օսմանեան կայսրութեան մայրաքաղաքին մէջ: Ան Ամենայն Հայոց Կաթողիկոս ընտրուեցաւ 1866 թուականին:

1911 - Ժորժ Փոնսիտու (1911 – 1974), Ֆրանսայի նախագահ (1969): 1962–1968 թուականներուն ծառայած է իբրեւ վարչապետ: Ֆրանսայի պատմութեան մէջ ամենաերկար պաշտօնավարած վարչապետներէն:

1949 — Պարոյր Արշալիրի Հայրիկեան, քաղաքական գործիչ եւ ազգային-ազատագրական գաղափարախօս: Երիտասարդ տարիքէն անդամակցած է գաղտնի գործող Ազգային Միացեալ Կուսակցութեան: Չորս անգամ դատապարտուած է ընդհանուր հաշուով շուրջ 17 տարի անցնելով բանտերու եւ աքսորավայրերու մէջ:

1937 - Տէր Ներսէս արք. Պոզապեան (1937 – 2009), մտած է Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնի Գեորգեան ճեմարան դառնալով սարկաւազ, ապա 1961-ին ձեռնադրուած է կուսակրօն քահանայ: Ծառայած է Զուիցերիոյ, ապա՝ Մեծ Բրիտանիոյ եւ Իրլանդիայի թեմերուն մէջ, նաեւ 1999-ին իբրեւ կաթողիկոսական տեղապահ:

Մահեր

1908 — Միսաք Կարապետի Մեծարեց (1886 – 1908): 1901-ին կրած դաժան յարձակում մը պատճառ դարձաւ թրջախտի: Չնայած կարճ կեանքին՝ իր ստեղծագործութիւններով Մեծարեցը դարձաւ հայ նորագոյն քնարերգութեան պայծառազոյն աստղերէն:

1988 - Խաչիկ Զաքարեան (1966 – 1988) նկարիչի ու լուսանկարչի հակումներով երիտասարդ: 1988 թուականին Յուլիս 5-ին, «Զուարթնոց» օդակայանին մօտ, ԽՍՀՄ Ոժտերու կողմէ կրակ բացուեցաւ քաղաքացիական ցուցարարներու դէմ: Խաչիկ սպանուեցաւ դառնալով Արցախեան շարժման առաջին նահատակներէն:

2017 - Աւետիս Եափուճեան (1931 – 2017) եղած է բազմաթիւ յօդուածներու հեղինակ՝ լուսաբանելով գաղութային կեանքը, հայ մամուլի պատմութիւնը եւ Սփիւռքի դերակատարութիւնը ինքնութեան պահպանման մէջ:

ՎԵՑ ԾԱՄԲՐՈՐԴՆԵՐ ՄԻԱՑԱՆ ՀԱԳ-Ի ԿՐԹԱԿԱՆ ԵՐԹԻՆ

28 Յունիս 2025: Այդ օր երեկոյեան Հայ աւետարանական գոլէճը տուաւ իր 98-րդ հունձը: Եկեղեցական, կրթական եւ համայնքային պատասխանատուներու ներկայութեամբ ու իրենց ծնողաց եւ ուսուցիչներուն ուրախ եւ յուզուած նայուածքներուն դիմաց, ՀԱԳ-ի վեց շրջանաւարտները եկան անբողջացնելու դպրոցի 1642 շրջանաւարտներու փաղանգը:

Հանդէսը սկսաւ ժամը 8-ին՝ հանդիսատի մուտքով ու շարունակուեցաւ քայլերգերու ունկնդրութեամբ (կենդանի կատարողութեամբ ՀԱԳ լարային եռեակի՝ Անտրիա Տեմիրճեան, Հրակ եւ Գեորգ Պալեաններ), առաջնորդութեամբ եւ ընկերակցութեամբ պարոն Հենրի Իշխանեանի:

Հայ աւետ. առաջին եկեղեցիի հովիւ՝ վերապատուելի Ժիրայր Անգարեանի աղօթքէն ու տնօրէնի ողջոյնի եւ շնորհակալութեան խօսքէն ետք, օրուան պատգամը յղեց ՀԱԳ 2004-ի շրջանաւարտ, Հայաստանի ամերիկեան համալսարանի Ընդունելութեան գրասենեակի տնօրէն օրիորդ Մեղրի Խօջեան, որ յիշել էտք իր աշակերտական օրերը, մեծ

դրուատիքով ու երախտագիտութեամբ անդրադաձաւ դպրոցի ձգած ազդեցութեան իր կեանքին վրայ, ապա շրջանաւարտներուն յղեց կեանքի մէջ յաջողութեան հասնելու կենսական խորհուրդներ:

Աւարտական հանդէսին գեղարուեստական բաժինը կը բաղկանար ասմունքէ՝ «Հոգին հայկական», Ժ. Ա. Յակոբեան (6-րդ դասարանի շրջանաւարտներ Սերեմա Հատատ եւ Հրակ Թերզեան), պարէ՝ «Նազպար» (12-րդի շրջանաւարտներ Սելի-Ռոզի Շահինեան եւ Ղալար Տագնեան) եւ նուազ՝ «Վարդագոյն աղջիկների պարը», «Ղափամա» եւ «Ազգ Փառապանծ» (ՀԱԳ լարային եռեակ):

Վկայականներու եւ մրցանակներու բաշխումէն ետք, յանուն շրջանաւարտներուն իրենց ուղերձը կարդացին Սելի-Ռոզի Շահինեան (հայերէն) եւ Արին Պատաճեան (արաբերէն):

Շրջանաւարտներուն ուղղուած իր հուսկ բանքին մէջ տնօրէն դոկտ. Արմեն Իւրմէշեան, կեղրոնանալով «խաղաղութիւն» բառին վրան, թելադրեց շրջանաւարտներուն, որ կեանքի մէջ ըլլան խաղաղութեան գործակիցներ:

Գեղեցիկ աւանդութեան համաձայն, 1965 տարուան լիբանանաբնակ չորս շրջանաւարտներ ստացան վեթերան շրջանաւարտի վկայագիր եւ յուշատախտակ՝ ձեռնարկ հովիւն եւ հոգաբարձութեան ատենապետ պարոն Ներսէս Պաղտոյեանի:

Վերապատուելի հովիւին առաքելական օրհնութեամբ աւարտեցաւ երեկոյին պաշտօնական մասը, սակայն պահը երկար շարունակուեցաւ հիւրասիրութեան մը ընթացքին:

ՈՒՍՈՒՑԻՉԻ ԿԱՐԻՔ

Հայ աւետարանական գոլէճը (Քաղաքի հայ սքուլ) կարիքը ունի Ուսողութեան (Mathematics) ուսուցիչներու: Համապատասխան վկայականն ու փորձառութիւնը պայման են:

Չեմաքրթրուողներ կրնան իրեն CV-ն ղրկել job-satschool@outlook.com հասցէին

ԵՂԱՆԱԿԸ ԱՅՍՈՐ

Պէյրուք (արեւոտ)
Ցերեկը 29/26՝ գիշերը՝ 54% տամուկ

Երեւան (ամպոտ)
Ցերեկը 26/16՝ գիշերը՝ 37% տամուկ

Հալվա (արեւոտ)
Ցերեկը 36/22՝ գիշերը՝ 18% տամուկ

Ղանակոս (արեւոտ)
Ցերեկը 33/19՝ գիշերը՝ 20% տամուկ

Տուպայ (մասամբ ամպամած)
Ցերեկը 37/32՝ գիշերը՝ 57% տամուկ

Լոս Անճելըս (արեւոտ)
Ցերեկը 28/17՝ գիշերը՝ 45% տամուկ

Սիտնի – վաղը (ամպոտ)
Ցերեկը 20/10՝ գիշերը՝ 69% տամուկ

Մոնթեվիտո – վաղը (մասամբ ամպամած)
Ցերեկը 15/8՝ գիշերը՝ 78% տամուկ